

(CD-73) ૫ – મીઠી વસ્તુ ન વાગોળે

મીઠી વસ્તુ ન વાગોળે, ને કડવું વાગોળે છે સહુ
કલ્લાકોના કલાક સુધી, જો મન પણ દુઃખ દયે છે બહુ

મનુષ્યો સમજે ‘મારું’ મન, હકીકતમાં છે પરબારું.
છે જડ તે સ્થૂળરૂપી મન, જુદું જ છે આત્માથી ન્યારું.

અભિપ્રાયે જણેલું મન, જે સંઘરેલું કટુ વાતે
ભયંકર દુઃખદાયી થાય, નથી પોતાનું તે માટે.

જો પોતાનું જ હોતે મન, તો કોઈ દા’ડો ન દુઃખ દેતે.
જ્યાં ‘પર’ ને માન્યાં પોતાનાં, અને તેથી જ વેદે છે.

ચડ્યું છે મન જો વંટોળે, ભીતર વાયુની વિષમતા,
બુદ્ધિ બગડી અહમ અંધે, મહીં વાયુ છે અશમતા.

પ્રકૃતિ પુદગલી જણશો, પરાધીન ચાલે પરસત્તે,
હવા-પાણી ને આહારે, ભર્યું જેવું તે નીકળશે.

ઈમોશનલ કરતી જે મન-ગાંઠ, છે ચીકણાં અહમજણિયાં પડ.

બહુ રાગે યા દ્વેષે ઘૂંટ્યા, અનેકા આવરણી સ્વચ્છંદ

અકેકા પડ ઊખડતાં જોઈ, ઘણી ફેર આવે કંટાળો,
તે દોષો ડુંગળી જેવા, છે ઝેરી વિષય કાંટાળો,

મનો ચિત્ત બેઉ ભેગાં થઈ, તરંગોને કરે ઉત્પન્ન,
કપોળ –કલ્પિત ગગન ઘોડે, અનંતા ચિત્ર ઘડતાં સ્પંદ,

જે મુજબ માહિતી સંઘરી, તે મુજબ જ્ઞાન દર્શન હોય,
મહીં જેવો છે અહંકાર, તે મુજબ બુદ્ધિ યોગે હોય,

નથી કાયમ ગુણો પ્રાકૃત, બને દાનેશ્વરીયે ચોર,
ઘણા સંયોગ આધિન 'જીવ', જગતને મળશે નહિ ત્યાં ફોડ,

'બગડતા' 'પ્રાણ' 'વાયુ' થી, બગાડો પેસે છે મનમાં
'ઊદાને' બુદ્ધિ બગડે છે, 'સમાને' ભટકે ચિત્ત પરમાં.

ગમ્મે ત્યાં સૂઈ જાવ ભલે, પરંતુ ચિત્ત ભટકે બહાર
ન જોયું હોય એવુંયે, બતાવે ફોટા ચિત્તાધાર.

જુએ છે 'વર્તમાને' ફક્ત, જે દેખે અબઘડીયે ચિત્ત
ભર્યા અજ્ઞાન-ભૂત-દર્શન, પલટતાં થઈ જશે શુદ્ધ ચિત્ત,

બે ધારા વહેતી નિરંતર, સ્વધારા યા તો પરધારા.
મળે શુદ્ધ જ્ઞાન સુદર્શન, મળે સુખ મર્મ અપારા.

ને છેલ્લે જ્ઞાન સિઝાતાં, બને છે સૂક્ષ્મરૂપી મન
વહેતા કાળે સૂક્ષ્મતર, બિન અસરી છેલ્લે સૂક્ષ્મતમ.

